

Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävä käytön kansallisen strategian ja toimintaohjelman toteutusta ja seurantaa edistävä työryhmä 2017–2021
(YM039:00/2016)

KOKOUSPÖYTÄKIRJA
9.5.2019

TYÖRYHMÄN KOKOUS 5/2019 (kokous #15)

Aika: Tiistai 7.5.2019, klo 9.00–11.00
Paikka: Ympäristöministeriö, kokoushuone Lohi
Läsnä: Ari Niiranen, ympäristöministeriö PJ
 Mikko Kuusinen, ympäristöministeriö VPJ
 Ilkka Heikkinen, ympäristöministeriö
 Marina von Weissenberg, ympäristöministeriö
 Kristiina Niikkonen, ympäristöministeriö
 Päivi Gummerus-Rautiainen, ympäristöministeriö
 Milka Parviainen, ympäristöministeriö
 Johanna Hautakorpi, oikeusministeriö
 Johanna Niemivuo-Lahti, maa- ja metsätalousministeriö
 Riikka Aaltonen, työ- ja elinkeinoministeriö
 Tiina Vuoristo, Metsäteollisuus ry
 Anna-Rosa Asikainen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
 Miira Riipinen, Kuntaliitto
 Kaisa Pajanen, Helsingin kaupunki
 Harri Hautala, Suomen Akatemia
 Mervi Heinonen, Metsähallitus, Luontopalvelut
 Pentti Pieski, Metsähallitus
 Leif Schulman, Luonnontieteellinen keskusmuseo
 Tiina Nieminen, Luke
 Päivi Lundvall, Suomen luonnonsuojeluliitto
 Jukka-Pekka Jäppinen, SYKE, luontoympäristökeskus
 Ari-Pekka Auvinen, SYKE, luontoympäristökeskus, asiantuntijasihteeri
 Marja Pylvänäinen, SYKE, luontoympäristökeskus, sihteeri

1. Kokouksen avaus

Työryhmän puheenjohtaja Ari Niiranen (YM) avasi kokouksen kello 9.07 ja toivotti jäsenet tervetulleeksi. Puheenjohtaja totesi, että kansainvälisen luontopaneelin IPBESin kattava arvio maailman luonnon tilasta julkaistiin 6.5.2019 ja se on saanut lehdistössä huomiota.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirjat (kokoukset #13 7.3.2019 ja #14, 13.–14.3.2019) hyväksyttiin muutoksitta.

3. Asialistan hyväksyminen kokouksen työjärjestykseksi

Asialista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi, sillä muutoksella, että kohtien 5 ja 6 esitysjärjestys vaihdettiin.

4. Ajankohtaiset asiat

Todettiin, että jos on ajankohtaisia asioita, ne otetaan esille lopuksi muissa asioissa, jos aikaa jää.

5. Suomen 6. maaraportin maaprofiili – tutkija Ari-Pekka Auvinen, SYKE

Ari-Pekka esitteli 6. maaraportin maaprofiiliksi sihteeristölle lähetetyn tekstin (lähetty 6.5.).

Maaprofiilin osiot:

1. Biodiversiteetin tila ja kehitys: Heikki Toivosen pohjatekstistä editoitu 1,5 sivuinen tiivistelmä.
2. Paineet ja muutosvoimat – tähän Tiina Nieminen, Luke. toivoi tarkennusta sanamuotoon liittyen soiden ojitukseen
3. Kansallisen strategian toteutus
4. Kv-strategian toteutus
5. Tukimekanismit ja rakenteet
6. Toteutumisen seurannan mekanismit

Todettiin, että maaprofiili on käyttökelpoinen tiivistelmä. Sitä käytettäessä viitataan, kuten maaraporttiin. Kuudennet maaraportit CBD-sihteeristön sivulla:

Päivitetyn maaprofiilin pitäisi ilmestyä tänne: <https://www.cbd.int/countries/default.shtml?country=fi>
https://chm.cbd.int/database?schema_s=nationalReport6 (online lähetetyt, kuten Suomen raportti)
<https://www.cbd.int/reports/> (offline lähetetyt)

Ari-Pekka huomautti, että Luonnontila.fi -sivuston päivitys on vain hänen varassaan ja työhön olisi saatava lisäresursseja. Luonnontila.fi:ssä ei ole vielä uusia luontotyyppien eikä lajien uhanalaisuustietoja ja biodiversiteetti-indikaattorit ovat päivittämättä.

6. Art 8(j)-työryhmän painopisteet ja toteutus – saamenkielen tiedottaja Pentti Pieski, Metsähallitus

Työryhmän oli määrä pitää vuoden 2018 aikana 4 kokousta, joista viimeinen siirtyi maaliskuulle 2019. Toimikausi osui CBD:n kannalta tärkeään vaiheeseen. Uutena teema mukana oli ilmastonmuutos. (Raportti on jaettu työryhmän bd-työryhmälle)

Art 8(j) toimeenpano Suomessa:

- Akwé:Kon: ohjeet alkuperäiskansojen alueiden vaikutusten arvioinnille
- Tkarihwaie:ri: eettiset menettelytapaohjeet
- Moótz kuxtal: yhteys FPIC-periaatteeseen UNDRIP:sta (saamelaiskäräjillä on omat ohjeet)
- Rutzolijirisaxik: perinnetiedon palauttamista koskeva ohje

Työryhmä piti miniseminaarin Vuotsossa saamelaiden kotiseutualueen etelärajalla (16 osallistujaa). aiheina oli Vuotsan alueen saamelaisuus, saamelaisalueen eri yhteisöt, kullanhuhdonta ja kaivoslaki, matkailu saamelaisalueella, poronhoidon tilanne sekä saamelaiskäsityö (Duodji). Vastaava seminaari pidetään vuosittain.

Ilmastonmuutos on uhka varsinkin pohjoisille alkuperäiskansoille ja se vaikuttaa kulttuurin peruspilareihin. Huomiota kiinnitetään sosiaalisten, kulttuurillisten ja henkisten vaikutusten arviointiin. VNTEAS-tutkimushankkeessa tutkitaan vaikutuksia saamelaisiin. Tiedonvälitys saamelaisasioista on haasteena.

Moótz kuxtal- ja Rutzolijirisaxik-ohjeet on päätetty kääntää pohjoissaameksi ja suomeksi. Todettiin, määräraharave käännöksille ja ympäristöministeriö päätti myöntää määrärahat käännöstyöhön.

Toivottiin, että käräjät katsoisi IPBESin eilen julkaistun raportin ja, että käräjät ovat mukana tiiviisti Suomen EU-puheenjohtajuuskauden toimissa. Local biodiversity outlook'iin toivotaan myös yhteistyötä käräjien kanssa.

7. Biodiversiteetti Post-2020

i) Suomen EU-puheenjohtajuuskauden biodiversiteettityö – ympäristöneuvos Kristiina Niikonen,

Suomen EU-puheenjohtajuuskausi alkaa virallisesti 1.7.2019. Paljon valmisteluja on jo tehty.

PJ-kauden teemat ovat luonnon monimuotoisuus (sisältää Post-2020 -prosessi, IPBES, sitoutumisprosessi), ilmastonmuutos ja kiertotalous. (Katso kalvot)

Keskeisiä kokouksia ovat ministerikokoukset, WPIEI-kokoukset (sekä biodiversiteetti-WPIEI ja bioturvallisuus-WPIEI, joita suunniteltu on 6 kokousta), EU:n luonnonsuojelujohtajien kokoukset, Post-2020 Global Biodiversity Framework, CMS sekä Bern Convention. Puheenjohtajuuskauden päätteeksi pidetään MAES Celebration Conference Helsingissä (Mapping and Assessment of Ecosystems and

their Services). Muutoksia kokouskalenteriin voi tulla, kuten jos esim. CITES COP-18 -osapuoli-kokous siirtyy Suomen puheenjohtajuuskaudelle (kokous peruttu touko-kesäkuulta Sri Lankan levottomuuksien takia).

ii) Haagin kokouksen tulokset sitoumuksista – ympäristöneuvos Marina von Weissenberg, YM

Post-2020 prosessi ja EU valmistelut. (Katso kalvot)

COP-15 v. 2018 asetti avoimen työryhmän neuvottelemaan uutta biodiversiteettikehystä vuoteen 2020 mennessä. Mitä sitoumuksia tai lupauksia voitaisiin antaa ennen COP-15-kokousta vuonna 2020 Kunmingissä Kiinassa?

Sitoumuksia tarvitaan vauhdittamaan toimeenpanoa. Tavoite on edistää uusia koalitioita ja yhteistyötä luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi vuoteen 2020 ja sen jälkeen.

An Agenda for Action <https://www.cbd.int/action-agenda/> > Make a commitment, CBD-sihteeristön sivustolla voi sitoumuksen tehdä kuka vain. Olisi kuitenkin syytä organisoida sitoumusten jättäminen kansallisesti. Esim. Hollannissa IUCN-komitea kokoaa sitoumukset.

Keskusteltiin sitoumusprosessista, joka kiinnosti työryhmää. Päivi Lundvall SLL totesi, että Suomen IUCN-komitealla on kesäkuussa kokous, jossa voivat käsitellä asiaa. Miira Riipinen Kuntaliitto, totesi, että asia sopii kuntien toimintakulttuuriin, mutta IUCN-komitea ja sen työ on tuntematonta kuntatasolla. Kaisa Pajanen Helsingin kaupunki totesi, että kuntiin tulee paljon erilaisia toiveita, ja on vaikea tuoda mitään uutta, ellei sitä tee hyvin ja näkyvästi. Tähän pitää satsata kunnolla, jos halutaan sen lyövän läpi kunnissa. Tiedotus on hyvin tärkeässä osassa.

Sitoumustyötä kannatettiin ja sekä kansallinen IUCN-komitea ja kunnat tulivat esille mahdollisiksi sitoumusten organisoojiksi ja koostajiksi.

iii) EU:n ehdotus kansallisista sitoumuksista – ympäristöneuvos Kristiina Niikonen, YM

Seuraavan EU:n biodiversiteettistrategian rakentamiseksi EU toivoo kansallisia sitoumuksia erityisesti koskien Aichi target 1. Mailta pyydetään sitoumuksia, jotka toteutetaan 2030 mennessä. (Katso jaettu dokumentti *National commitments for improving the status of species and habitats of EU conservation concern within the framework of the EU Post-2020 Biodiversity Policy*)

EU:n luonto- ja lintudirektiivin lajeihin (139 kpl) luontotyyppeihin (69 kpl) pitäisi kohdentaa sitoumuksia seuraavasti.

1. Epäsuotuisalla tasolla olevien muuttaminen suotuisalle tasolle ”bending the curve”.
 2. Tietty % epäsuotuisella tasolla olevista on vuoteen 2030 mennessä saatava suotuiselle tasolle.
 3. Niistä, joista ei ole riittävästi tietoa, olisi saatava riittävät tiedot vuoteen 2030 mennessä.
- Jäsenmaille tarjotaan mahdollisuus cross-border ja trans-national -yhteistyöhön.

Keskustelussa todettiin, ettei ehdotus ole kovin kunnianhimoinen, koska kaikki ehdotettu tulee tehdä joka tapauksessa direktiiviä on noudatettaessa.

iv) EU:n Life-rahoitusinstrumentti (SNaPS) – erityisasiantuntija Milka Parviainen, YM

EU:n on budjetissa tuntuva lisäys Life-ohjelmien rahoitukselle ja strategisille luontoprojekteille kaudelle 2021–2027 – Life Strategic Nature Projects eli ’SNaPs’. Life luonto ja biodiversiteetti -alaohjelman osuus on 2,15 mrd €. Strategisten luontoprojektien budjetti on n. 700 milj. €. Toisin kuin perinteisissä Life-hankkeissa, integroitujen hankkeiden suunnittelu tapahtuu top-down periaatteella ympäristöministeriön aloitteesta. Rahoituskehys tähän asti Freshabit Life on ollut ainoa integroitu luontoprojekti. Ympäristöpuolella on muitakin Life IP-projekteja. SNaP’sien rahoitusosuus voi olla jopa 75 %.

Uudesta Life-ohjelmasta tuetaan hankkeita, joilla edistetään luontoon ja luonnon monimuotoisuuteen liittyviä parhaita käytäntöjä. Uusilla ”strategisilla luontohankkeilla” pyritään auttamaan kaikkia jäsenvaltioita valtavirtaistamaan luonnon ja luonnon monimuotoisuuden tavoitteet muihin politiikkoihin ja rahoitusohjelmiin.

SNaP-projekteissa uutta on, että ne voivat olla laajempia, eikä hankkeen tarvitse liittyä vain Natura2000 täytöntöönpanoon. Niissä rahoitetaan toimintoja, kuten institutionaalinen tuki, valmiuksien kehittäminen, rahoituksen mobilisointi luonnon hyväksi ja biodiversiteetin integrointi muille sektoreille.

Life-ohjelmalla on ollut suuri merkitys EU:n tärkeimpien ympäristösäädösten, kuten luonto- ja lintudirektiivien, täytöntöönpanossa. Asetus tulee voimaan 2021, jolloin on ensimmäisen haku. Vuonna 2020 tulee mahdollisesti jo hankkeiden valmistelurahoitusta. (Katso kalvot)

8. Priorisoitu toimintaohjelma EU:n biodiversiteettistrategian toteuttamiseksi 2021–2027 (PAF)

– ympäristöneuvos Kristiina Niikonen, YM

Priorisoidun toimintaohjelman PAF:n päivitys (Prioritized action framework) EU:n bd-strategian toteuttamiseksi. Tätä varten on tehty työkalu, johon on pyydetty tietoja asiantuntijoilta, mm. Metsähallitukselta luonnonsuojelualueista, maa- ja metsätalousministeriöltä ja Suomen riistakeskukselta sisältötietoja, sekä SYKE:ltä ja LUKE:lta rahoitustietoja. On selvitetty, mikä on kertaluontoisten rahoitusten tarve tai jatkuvan esim. luonnonhoidon rahoitustarve. Kaikki luontotyypit on käyty läpi, myös ns. green infra, eli huomioitu myös suojelualueiden ulkopuolella ovat alueet, jotka vaikuttavat kyseiseen kohteeseen. Päivitykset on lähetettävä komissiolle toukokuun aikana.

7. Muut asiat

Ajankohtaisena asiana todettiin, että 20 tahon yhteinen Metso-vetoamus julki.

8. Seuraavat kokoukset

Keskiviikko 19.6.2019 kello 9–11, oikeusministeriö, kokoushuone Julkisuus, Eteläesplanadi 10

Mikäli kokousaika ei sovi, jäseniä pyydetään järjestämään varahenkilö paikalle.

9. Kokouksen päättäminen

Kokouksen puheenjohtaja Ari Niiranen päätti kokouksen kello 11.00.

Puheenjohtaja

Ari Niiranen, ympäristöministeriö

Sihteeri

Marja Pylvänäinen, Suomen ympäristökeskus

Jakelu: Työryhmän puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, jäsenet, sihteerit ja pysyvät asiantuntijat.